

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

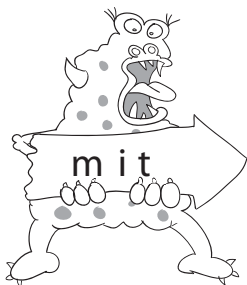

MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!

Mit št. 3: Uvajanje devetletke je vplivalo na izboljšanje pismenosti slovenskih otrok!

Cilj prenove osnovne šole: IZBOLJŠATI FUNKCIONALNO PISMENOST! (Cilji kurikularne prenove, 1995)

Cilj prenove osnovne šole: USPOSOBITI UČENCE ZA UČINKOVITO IN KAKOVOSTNO KOMUNIKACIJO V MATERINŠČINI! (Cilji kurikularne prenove, 1995)

»Po mnenju avtorjev mednarodnih raziskav (Doupona Horvat, 2008) naj bi bil eden od razlogov za izboljšanje pismenosti slovenskih otrok prav uvajanje devetletne osnovne šole.«

dr. Slavko Gaber in dr. Ljubica Marjanovič Umek, 2009

»Letos v Sloveniji opravljamo že četrti cikel Mednarodne raziskave bralne pismenosti (PIRLS v letih 2001, 2006, 2011, RL leta 1991). Rezultati kažejo, da bralna pismenost slovenskih četrtošolk in četrtošolcev močno narašča. Smo med tistimi državami, kjer je napredek največji, kljub temu pa po absolutnem bralnem dosežku zaostajamo za večino evropskih držav.«

Mag. Marjeta Doupona Horvat, 2011

V času uvajanja devetletke se je pismenost slovenskih šolarjev navidez res nekoliko izboljšala. A to izboljšanje nima nikakršne zveze z novim devetletnim programom. Mednarodne raziskave so pokazale, da je pri opismenjevanju šolarjev devetletka celo manj učinkovita kot je bil stari (ukinjeni) osemletni program.

Namen mednarodnih raziskav je omogočiti državam, da z enakimi preizkusi ugotavljajo kakovost, pravičnost in učinkovitost svojih šolskih

sistemov. S tem omogočajo prepoznati, kako uspešno različni šolski sistemi pripravljajo otroke na izzive prihodnosti in kakšne kompetence jim "dajejo" v primerjavi s kompetencami, ki jih pridobijo njihovi enako stari vrstniki v drugih državah. V primeru zadnje prenovne osnovne šole v Sloveniji pa omogočajo še nekaj: razumeti razlike med rezultati starega in novega šolskega programa (ki niso vedno takšne, kot bi jih želeli in kot so jih obljubljali avtorji devetletke).

Raziskava PIRLS (bralna pismenost devetletnikov)

Slovenski šolarji so v raziskavi PIRLS 2006 dosegli pomembno boljši rezultat kot v prejšnji izvedbi raziskave v letu 2001. Obenem je bil ta dosežek slovenskih šolarjev višji od mednarodnega povprečja raziskave PIRLS 2006, ne pa tudi od dosežkov njihovih vrstnikov v razvitih državah (Tabela 1).

Od leta 2001 do leta 2006 se je torej bralna pismenost slovenskih devetletnikov pomembno izboljšala, zaostanek za vrstniki iz razvitih držav pa zmanjšal. Vendar ta tabela ne pove vsega: slovenski šolarji so namreč v podobni raziskavi sodelovali že dolgo pred letom 2001. Raziskava RLS (predhodnica PIRLS) je bralno pismenost učencev merila po podobni metodologiji že v letu 1991.

Analiza teh rezultatov pa vodi do pomembnega spoznanja: Slovenija nikakor ni med državami, kjer bi bralna pismenost mlajših šolarjev v zadnjih 15 letih najbolj zrasla. Sicer se je izboljšala, zaostanek za razvitimi državami pa je ostal podoben kot v letu 1991 (Tabela 2). In to kljub temu, da je v slovenskem vzorcu iz leta 2006 veliko učencev iz nove devetletke, ki so imeli za sabo eno leto več šole od predhodnikov iz leta 1991.

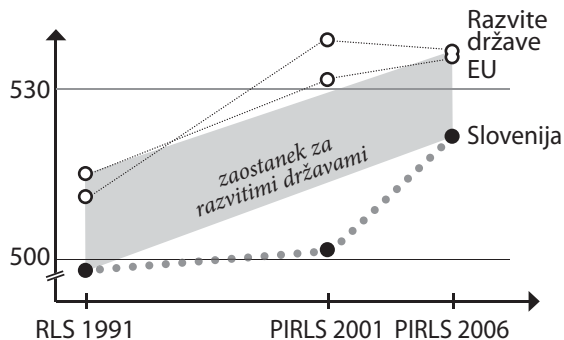
Raven bralne pismenosti slovenskih šolarjev se med leti 2001 in 2006 torej ni dvignila, ker bi naši šolarji z devetletko dobili silovito spodbudo, pač pa zato, ker

Tabela 1: Povprečni dosežki četrtošolcev pri bralni pismenosti, PIRLS 2006⁷.

	Povprečje 2001	Povprečje 2006	Razlika
Slovenija	502	522	+20
Vse države	500	500	---
Razvite države	539	537	-2
Države EU	532	536	+4

Tabela 2: Povprečni dosežki četrtošolcev, bralna pismenost, RLS 1991³⁴ in PIRLS 2006⁷.

	RLS 1991	PIRLS 2001	PIRLS 2006	Razlika 1991/06
Slovenija	498	502	522	+24
Razvite države	511	539	537	+26
Države EU	515	532	536	+21

Slika 1: Bralna pismenost devetletnikov, RLS 1991³⁴, PIRLS 2001⁷ in PIRLS 2006⁷.

smo v prejšnjih 10 letih tako globoko zaostali za drugimi razvitimi državami (Slika 1)! Današnji zaostanek naših devetletnikov za povprečno bralno pismenostjo vrstnikov iz razvitih držav je kljub novi devetletki (in enemu letu več šolanja) enak kot je bil pred petnajstimi leti!

Raven bralne pismenosti slovenskih šolarjev se med leti 2001 in 2006 torej ni dvignila, ker bi naši šolarji z devetletko dobili silovito spodbudo, pač pa zato, ker smo v prejšnjih 10 letih tako zaostali za razvitimi državami (Slika 1)! Današnji zaostanek naših devetletnikov za povprečno bralno pismenostjo vrstnikov iz razvitih držav je kljub novi devetletki (in enemu letu več šolanja) enak kot je bil pred petnajstimi leti!

Da navidezno izboljšanje bralne pismenosti slovenskih šolarjev med letoma 2001 in 2006 nima zveze z novo devetletko priča še en zanimiv podatek. V letu 2006 so namreč v raziskavi PIRLS učenci 4. razreda devetletke dosegli enake rezultate kot vrstniki v 3. razredu osemletke (Tabela 3). Čeprav so imeli šolarji v devetletki za sabo eno leto več šole in skoraj 350 ur več slovenščine, niso bili nič bolj pismeni kot njihovi vrstniki, ki so v istem času hodili v staro osemletko!

Tabela 3: Povprečni dosežki slovenskih devetletnikov pri bralni pismenosti, PIRLS 2006⁷.

3. razred osemletke (3 leta šole, 500 ur slovenščine)	4. razred devetletke (4 leta šole, 850 ur slovenščine)
521	523

Raziskava PISA (bralna pismenost petnajstletnikov)

Če je raziskava PIRLS 2006 opozorila, da mlajši šolarji pri opismenjevanju z dodatnim letom šole ne pridobijo nič, je raziskava PISA opozorila na še večje neprijetnosti. Od leta 2006 do leta 2009 (v tem času je osnovno šolo zaključevalo vse več učencev po novem devetletnem programu) je bralna pismenost slovenskih šolarjev padla, medtem ko je v razvitih državah zrastle. Naši šolarji pri brani pismenosti zaostajajo za vrstniki iz razvitih držav, zaostanek se z leti še povečuje!

Odzive na raziskavo PISA 2006 v delu slovenske “šolske stroke” najbolj ponazarja naslov v enem od slovenskih časopisov: “Slovenski učenci so v PISA 2006 blesteli”.

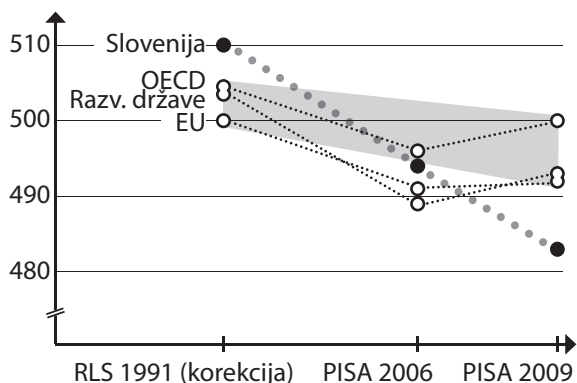
Resnica je drugačna: naši šolarji so dosegli rezultat v okviru povprečja razvitih držav, nič manj, a tudi nič več. Čeprav povprečni, pa so bili takratni dosežki še kar solidni v primerjavi z rezultati, ki so jih dosegli njihovi nasledniki (PISA 2009) le tri leta pozneje. Ti rezultati so še bolj zgovorni, če jih primerjamo z bralno pismenostjo slovenskih šolarjev v zadnjem razredu osnovne šole v raziskavi RLS iz leta 1991. Slovenski šolarji, ki so na področju bralne pismenosti leta 1991 presegali povprečje vrstnikov v razvitih državah, namreč le dve desetletji pozneje že zaostajajo daleč za njimi (Tabela 4, Slika 2).

Bralna pismenost slovenskih šolarjev ob koncu osnovne šole je v letu 1991 (torej pred začetkom zadnje šolske preнове) presegala povprečje vrstnikov v razvitih državah. V naslednjih 15 letih je nekoliko padla, a še vedno ostala na ravni povprečja razvitih držav. Potem pa je v letu 2009, ko je raziskava PISA prvič zajela šolarje, ki so večino, ali vso osnovno šolo opravili po novem devetletnem programu in po novih učnih načrtih, bralna pismenost naših šolarjev dobesedno strmoglavila!

Za vse, ki želijo devetletko povezati z izboljšanjem pismenosti slovenskih šolarjev, bi morali rezultati PISA 2009 predstavljati neprijetno streznitev. Z novo devetletko namreč ne sovпада izboljšanje bralne pismenosti naših šolarjev, pač pa njen hud padec. Raziskava je namreč že zajela učence, ki

Tabela 4: Povprečni dosežki, bralna pismenost, RLS 1991 (rezultati z upoštevanom korekcijo 22 točk, ki omogoča primerjavo med rezultati RLS 1991 in PISA, po Allerup in Mejding, 2003), PISA 2006 in 2009.

	RLS 1991	PISA 2006	PISA 2009	razlika 1991/2006
Slovenija	510	494	483	-27
Razvite države	504	496	500	-4
Države EU	500	491	492	-8

Slika 2: Dosežki ob koncu OŠ, RLS 1991 (s korekcijo 22 točk, po Allerup in Mejding, 2003), PISA 2006 in 2009.

so hodili v staro osemletko (485 točk) in tiste, ki so že obiskovali "novo" devetletko in so hodili v šolo eno leto več (481 točk).

- - -

Prepričanje, da je uvajanje devetletke vplivalo na izboljšanje pismenosti slovenskih šolarjev, je prazen mit. Dogajanja okrog bralne pismenosti in nekatere nestrokovne in nerazumne razlage rezultatov iz mednarodnih raziskav žalostno opozarjajo, kako se slovenska "šolska stroka" ne zmore soočiti s posledicami neuspešne šolske prenove.

Na eni strani se zdi skoraj neverjetno, da novi program, ki naj bi vodil k izboljšani pismenosti, v resnici dosega ravno nasprotno in vodi v strmoglavljenje pismenosti naših šolarjev. Na drugi strani pa se zdi še bolj osupljivo, kako zmorejo posamezni "strokovnjaki" v izrazito zaskrbljujočih gibanjih prepoznati in razbrati "dobro", ali celo blesteče rezultate. Ali jim, celo če jih prepoznajo kot manj ugodne, poskušajo zmanjšati vrednost in pomen, ali pa se trudijo dokazovati, da "slabi" rezultati nimajo nobene zveze s šolsko prenovo:

"... čeprav ugotovljenega stanja ne gre dramtizirati zato, ker stanje res ni dramatično ..." (Dr. Darko Štrajn, 2011, o rezultatih PISE 2011.)

"Ob ugotovitvah o stanju bralne pismenosti pa imamo izraziti zgled, ob katerem se je treba močno ugrizniti v jezik, preden spet obtožimo šolo, da je »vsega kriva«. ... V našem primeru bi lahko postavili hipotezo, da gre najmočnejše dejavnike nekoliko slabših dosežkov od pričakovanih iskati bolj zunaj same šolske institucije kot v njej."

(Dr. Darko Štrajn, 2011.)

Takšna besedičenja brez sleherne strokovne podlage in verodostojnosti, škodijo slovenski javni šoli. Namesto, da bi vodila k resnim analizam in iskanju vzrokov za zaskrbljujoča gibanja, s svojo kvazistrokovnostjo in prepostavljen avtoriteto avtorjev utrjujejo neveljavni mit o pozitivnih učinkih devetletke.

Takšno početje ni niti najmanj smešno, je pa morda razumljivo. Na eni strani nas res oddaljuje od reševanja resnih in za prihodnost slovenske šole in družbe še kako pomembnih vprašanj. Na drugi strani pa vodi stran tudi od vprašanja odgovornosti za napačne pretekle odločitve. A če je slednja težnja za nekatere avtorje devetletke morda bolj pomembna od reševanja nakopičenih problemov slovenske šole, to še ne pomeni, da mora ves šolski prostor pristajati na to in ostajati talec interesov, ki s kakovostjo javne šole in blagostanjem šolarjev in družbe morda nimajo nič skupnega.